

שו"ת ותרגילי חידוד

כלל - אסור לבשל מותר לחמם.

בשני אופנים יכול להיות שהפעולה תהיה רק חימום, או שלמקור חום אין כח לבשל אלא רק לחמם, כגון כלי שני לבני ספרד וכלי שלישי לבני אשכנז חוץ מדברים שהם ודאי קלי הבישול.

או שהמאכל שלפנינו כבר מבושל... מה נחשב מבושל? מאכל יבש שהתבשל נחשב מבושל גם לאחר שהתקרר, אך מאכל נוזלי נחשב מבושל רק בעודו חם... מה נחשב חם? לדעת השו"ע רק בעודו בכלי ראשון כשהוא רותח, ולדעת הרמ"א כל עוד החמימות מורגשת אפילו אם הועבר לכלי אחר.

לדעת השולחן ערוך, לאחר האוכל התבשל לגמרי, אין בעיה לחמם אותו גם בצורת אפיהוצליה וכן להפך – כגון עוף שבושל לפני השבת, מותר לצלות אותו בשבת.

אך לרמ"א מותר לחמם באותו האופן שהוא הוכן לפני השבת, ואדרבה, אם רוצים להכניס מאכל אפיוצלוני למשקה רותח, מותר יהיה לעשות זאת רק בכלי שלישי (סי' שיח סעיפים ד-ה).

האם יש אופן שבו יהיה מותר לחמם מים מהברז?

נשים לב שהמים אינם מבושלים, אסור לבשלם אבל מותר לחממם.

איך נוודא שהחימום לא יצור בישול במים? אם נניח אותם במקור חום שאין לו כח מספיק בשביל ליצור בישול... בכלי שני, או בקרבת אש – אבל בתנאי שהוא מספיק רחוק מהאש, שלעולם לא יוכל להגיע לחום של יד סולדת, אבל אסור להניח את המים על האש, אפילו אם מתכננים שהמים רק יופשרו, ולהסיר אותם מהאש קודם שיגיעו לידי חום של יד סולדת, כיון שיש חשש שישכח שם את המים ויעבור על מלאכת מבשל (סי' שיח סעיף יז).

כיצד מותר להכין תה בשבת?

נשים לב שהשקית תהועלי תה אינם מבושלים, עכשיו השאלה האם יש דרך רק לחמם את השקית תה בלי שיגיעו לשלב הבישול...?

מה הנושא? האם תה הוא בקטגוריה של 'ודאי קלי הבישול' ואז יהיה אסור להכניסו למים חמים כלל. או שלא, וא"כ לבני ספרד יהיה מותר בכלי שני ולבני אשכנז בכלי שלישי..

נחלקו בזה האחרונים.

יש שלמדו, שתה הוא ודאי קלי הבישול, וכל מים חמים יכולים לבשלו, ועל כן אין שום אפשרות להכין את התה בשבת (ערוך השולחן סכ"ח. ששי"כ פ"ג, סד. ועוד).

ויש שלמדו שתה אינו שייך לקטגוריה של 'ודאי קלי הבישול', ולדעת בני ספרד יהיה מותר בכלי שני ולבני אשכנז בכלי שלישי (אג"מ או"ח ח"ד סי' עד. אור לציון ח"ב פ"ל, ב כתב שמותר **דווקא על ידי עירו מכלי שני**. וכ"כ בחזו"ע ח"ד עמ' שע"ח שטוב להכין על ידי עירו מכל"ש).

אז מה יעשו בני אשכנז?

למתכון המדוייק, עיין במשנה ברורה בסימן שיח, בס"ק לט.

הכנת קפה בשבת

קפה רגיל... ראשית צריך לבדוק האם הקפה עבר בישול. אם הוא אינו מבושל כלל, יהיה מותר להכין אותו רק במקור חום שלא מבשל אלא רק מחמם (כלי שלישי). ואם הוא כבר מבושל, שוב לא שייך בו לשון בישול אלא רק לשון חימום ומותר להכין אותו גם בכלי ראשון. (בני אשכנז שימו לב לפני שרצים להכין קפה בכלי ראשון יש לעיין בסימן שיח סעיף במשנה ברורה ס"ק עא בסופו).

רגע, ואיך נוסיף חלב לתוך הקפה הרותח? הרי החלב הוא דבר נוזלי שאומנם עבר בישול, אבל כרגע הוא קר... ואם נכניס אותו לתוך כוס הקפה, נבשל אותו?!

תשובה: כל מה שאסור לחמם מאכל נוזלי מבושל שהתקרר, זה דווקא בכלי ראשון אבל בכלי שני מותר. (עיין במשנ"ב בסי' שיח ס"ק לט. שש"כ פ"א, סא).

הכנת קפה טורקי \ טבילת עוגיות בתוך משקה רותח \ הכנסת קורטונים אפויים במרק רותח.

לכל הרשימה הזו יש מכנה משותף, כולם עברו כבר קליה/אפיה. השאלה האם מעתה מותר לחמם אותם בכל מקור חום כלשהוא, או רק באותו אופן שבו הכשירו אותם לאכילה (האם יש בישול אחרי אפיה וכו'...)

חימום סופלה \ חימום סופגניה עם ריבה

ראשית יש לוודא שכל המצרכים אכן עברו אפיה או בישול (לפעמים הסופלה לא ממש מוכן לגמרי, וכן פעמים שמדללים את הריבה שבסופגניה עם מים לא מבושלים),

ואם אכן הכל מבושל או אפוי, עולה הנידון, אומנם השקולד עכשיו יבש אבל לאחר החימום שלו הוא יהפך להיות נוזלי, אז איך מתייחסים לשוקולד, כדבר נוזלי או כדבר יבש???

תשובה: השו"ע והרמ"א הכריעו שמתייחסים לזה כדבר יבש. ולכן מצד דיני בישול אין כל בעיה לחמם אותם.

אלא שהרמ"א העלה בעיה אחרת, מצד נולד.. איך פותרים את זה? עיין בדפים (או בסימן שיח סעיף טז). וע"ע בשש"כ פרק א אות מג.

חימום דג עם רוטב

נשאל את עצמינו האם אני מבשל או רק מחמם... הדג הוא יבש, אבל יש את הרוטב.. איך פותרים את זה? עיין בסיכום.